

Internationale handel visproducten

Marktmonitor ontwikkelingen 2007-2011 en
prognose voor 2012

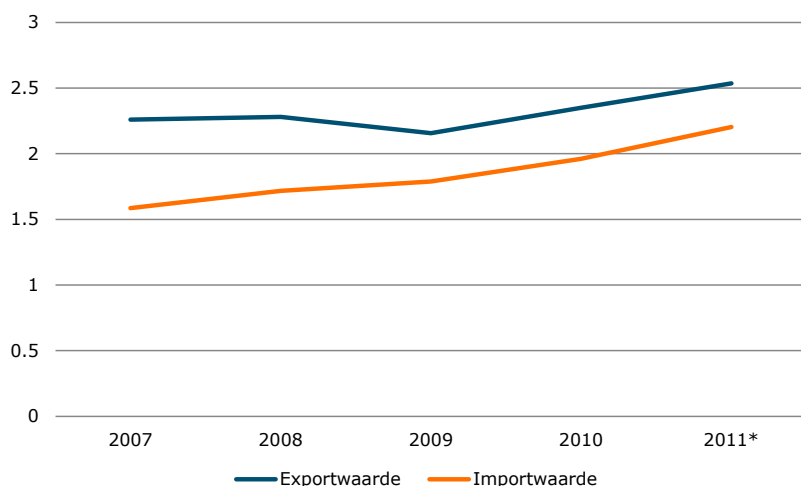
Januari 2013

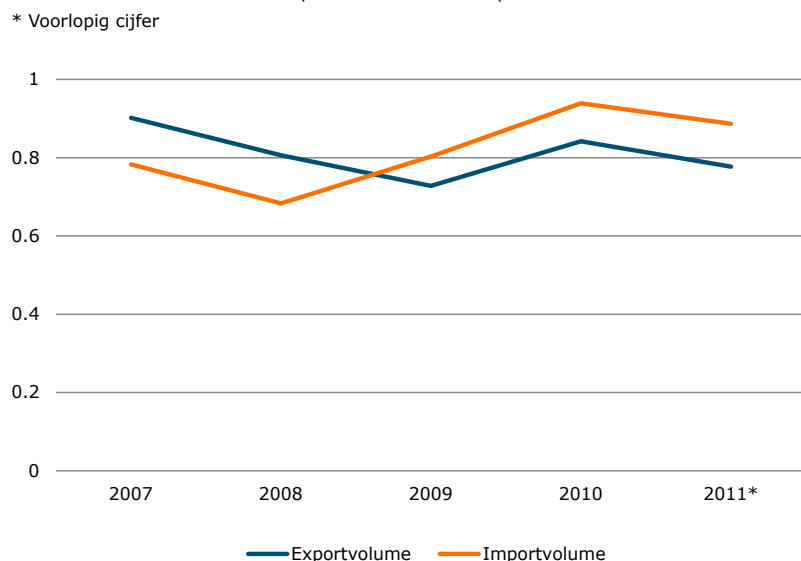
Belangrijkste trends 2007-2011

Ontwikkelingen export

De Nederlandse visverwerkende industrie speelt een belangrijke rol in de Europese handel en doorvoer van vis, schaal en schelpdieren. In 2007 bedroeg de Nederlandse exportwaarde 2,3 miljard euro, terwijl deze in 2011 was gestegen tot 2,5 miljard euro: een stijging van 12% (figuur 1). In 2009 daalde de exportwaarde als gevolg van de verslechterde economische situatie naar 2,2 miljard euro, om vervolgens in 2010 en 2011 weer te groeien. In tegenstelling tot de exportwaarde van Nederlandse visproducten is het exportvolume in dezelfde periode gedaald. In 2007 werd er voor iets meer dan 900.000 ton aan visproducten geëxporteerd. In 2011 was dit nog maar 780.000 ton: een daling van 14% (figuur 2).

Figuur 1 Nederlandse export en import van visproducten in 2007-2011 in waarde (miljard euro).
Bron: CBS.

Figuur 2 Nederlandse export en import van visproducten in 2007-2011 in volume (miljoen ton).
Bron: CBS.

* Voorlopig cijfer

Ontwikkeling import

Ook de waarde van de Nederlandse import van visproducten is gegroeid. In de periode 2007-2011 steeg de import met 39% van 1,6 miljard euro in 2007 tot 2,2 miljard euro in 2011 (figuur 1). De gestegen import hangt samen met de toenemende vraag van visproducten zoals witvis, zalm en garnalen die hoofdzakelijk buiten de EU worden geproduceerd. Het importvolume van Nederlandse visproducten is met 13% gestegen. In 2007 werd er 780.000 ton geïmporteerd, terwijl dit is gestegen tot 890.000 ton in 2011. De volumestijging blijft echter achter bij de stijging van de importwaarde.

Ontwikkeling algemeen prijspeil

Zowel op export- als op importniveau is het gemiddeld prijspeil in de periode 2007-2011 gestegen. Dit is een gevolg van stijgende prijzen op de wereldmarkt, veroorzaakt door een grotere vraag naar visproducten, en voor sommige producten door een toenemende schaarste. Het gemiddelde prijspeil van de Nederlandse export van visproducten steeg met 30%, terwijl het prijspeil op importniveau met 23% is toegenomen.

Prognose voor 2012

Op basis van voorlopige handelsdata werd er in de eerste twee kwartalen van 2012 voor ongeveer 420.000 ton aan visproducten geëxporteerd met een waarde van 1,3 miljard euro. Ten opzichte van de eerste twee kwartalen in 2011 is de exportwaarde met 6% gestegen, terwijl het volume in deze periode met 9% is gegroeid. De prognose voor het jaar 2012 is dat de Nederlandse export verder zal groeien tot bijna 2,7 miljard euro.

Ook de import van visproducten is in de eerste helft van 2012 verder gestegen maar minder hard dan de export. In deze periode bedroeg het geïmporteerde volume 419.000 ton met een waarde van 1,1 miljard euro. Zowel de importwaarde als het importvolume steeg met 3%. Op basis van resultaten van de eerste twee kwartalen wordt ook verwacht dat de import in 2012 verder zal groeien en uit zal komen op iets minder dan 2,3 miljard euro.

Belangrijkste bestemmingen en producten voor de Nederlandse export

Bestemmingen binnen de EU

Nederlandse visproducten worden vooral naar andere EU-lidstaten geëxporteerd (tabel 1). Duitsland en België zijn de belangrijkste handelspartners, terwijl er ook belangrijke hoeveelheden vis naar Italië, Frankrijk, Spanje en het Verenigd Koninkrijk worden verhandeld. De groei in exportwaarde naar Duitsland en België in de periode 2007-2011 was respectievelijk 25% en 10%. Van de andere belangrijke handelspartners steeg de export naar Frankrijk (26%) en het Verenigd Koninkrijk (21%), terwijl de exportwaarde naar Italië stabiel bleef. Alleen de export naar Spanje is gedaald (-20%). Ook voor de belangrijkste exportmarkten is een terugval in 2009 te zien, waarna in 2010 en 2011 de export weer toeneemt.

Bestemmingen buiten de EU

Naast de traditionele exportmarkten binnen de EU is ook de waarde van de export naar landen buiten de EU gestegen (7%). De exportwaarde naar landen buiten de EU als aandeel in de totale exportwaarde is echter nagenoeg gelijk gebleven. Nigeria, Egypte en Japan zijn belangrijke bestemmingen voor de afzet van diepgevroren pelagische producten. Ook de Verenigde Staten en China zijn relatief grote afzetmarkten.

Tabel 1 Exportwaarde Nederlandse visproducten in 2007-2011 (miljoen euro). Bron: CBS.

	2007	2008	2009	2010	2011*
België	398	404	374	407	439
Duitsland	347	373	363	383	433
Frankrijk	262	281	287	320	331
Italië	298	306	278	291	297
Spanje	167	147	117	122	134
Verenigd Koninkrijk	100	106	110	98	121
Overige EU-landen	229	219	218	264	293
Totaal EU-landen	1.801	1.836	1.747	1.885	2.048
Nigeria	91	74	62	95	93
Egypte	32	36	55	70	66
China	58	63	45	48	58
Verenigde Staten	35	28	28	30	33
Japan	24	26	26	27	22
Overige niet-EU-landen	218	217	193	195	282
Totaal niet-EU-landen	458	444	409	465	488
Totaal	2.259	2.280	2.156	2.350	2.536

* Voorlopig cijfer.

Belangrijke producten voor de export

Garnalen (vooral tropische maar ook Noordzeegarnalen) zijn in waarde de belangrijkste Nederlandse exportproducten in 2011, gevolgd door pelagische visproducten (haring, makreel en horsmakreel) (tabel 2). De export van beide productgroepen is in de periode 2007-2011 met respectievelijk 14% en 36% gestegen. Voor garnalen is de groeiende export het gevolg van de grotere vraag en beschikbaarheid van tropische garnalen. De exportwaarde van mosselen bleef stabiel terwijl traditioneel belangrijke soorten als tong en schol in waarde zijn afgenomen, door veranderingen in quota en concurrentie met andere goedkopere witvissoorten. De hoge waarde van de categorie overige soorten is een indicatie voor de grote diversiteit aan vis, schaal en schelpdieren die door Nederlandse visverwerkende bedrijven wordt geëxporteerd.

Tabel 2 Exportwaarde belangrijke visproducten in 2007-2011 (miljoen euro). Bron: CBS.

	2007	2008	2009	2010	2011*
Garnalen	380	367	412	437	434
Pelagisch (haring, makreel, horsmakreel)	229	199	195	273	311
Mosselen	122	107	101	108	120
Tong	127	104	104	93	84
Schol	88	84	79	70	78
Overige soorten	1.312	1.419	1.264	1.335	1.509
Totaal	2.259	2.280	2.156	2.350	2.536

* Voorlopig cijfer.

Belangrijkste landen van herkomst en producten voor de Nederlandse export

Afhankelijkheid van import van buiten de EU neemt toe

De afhankelijkheid van importen vanuit niet-EU-landen voor de Nederlandse visverwerkende sector is de afgelopen jaren toegenomen (tabel 3). In 2007 was 46% van de importwaarde afkomstig van buiten de EU; in 2011 was dit aandeel gestegen tot 56%. Dit is ook te zien in de sterkere groei van de importwaarde vanuit landen buiten de EU in 2007-2011 (67%), in vergelijking tot de groei van de import vanuit andere EU-lidstaten (15%). Deze trend wordt veroorzaakt door de stijgende vraag naar producten van buiten de EU zoals zalm, witvis en garnalen. Daarnaast hebben verschillende Nederlandse bedrijven in de verwerkende industrie een belangrijke positie in het verder verhandelen van geïmporteerde visproducten naar andere EU-lidstaten.

Tabel 3 Importwaarde Nederlandse visproducten in 2007-2011 (miljoen euro). Bron: CBS.

	2007	2008	2009	2010	2011*
Duitsland	266	262	287	269	330
België	170	154	184	178	193
Verenigd Koninkrijk	123	100	97	117	138
Denemarken	152	160	134	128	126
Overige EU-landen	141	153	161	181	192
Totaal EU-landen	852	829	863	873	979
China	93	102	98	99	111
Noorwegen	49	68	70	97	108
Vietnam	99	100	84	98	106
Rusland	16	12	22	53	96
Verenigde Staten	34	45	49	52	58
Overige niet-EU-landen	443	561	603	689	851
Totaal niet-EU-landen	734	888	926	1.088	1.224
Totaal	1.586	1.717	1.789	1.961	2.203

* Voorlopig cijfer.

Import vanuit andere EU-lidstaten

Duitsland is de belangrijkste leverancier van grondstoffen aan de Nederlandse industrie. In de periode 2007-2011 steeg de importwaarde vanuit Duitsland met 24%. Andere belangrijke leveranciers zijn België, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken. De import van deze landen bestaat vooral uit platvis en Noordzee-garnalen die in Nederland verder worden verwerkt. De import vanuit België en het Verenigd Koninkrijk steeg met respectievelijk 14% en 12%, terwijl de import vanuit Denemarken met 17% is teruggelopen.

Import van buiten de EU

China is de belangrijkste leverancier van buiten de EU aan de Nederlandse visverwerkende sector. Dit betreft vooral grondstoffen die door de Chinese visverwerkende industrie tegen lage kosten worden verwerkt. De import vanuit China is in 2007-2011 met 19% gestegen. De waarde van geïmporteerde visproducten uit Noorwegen verdubbelde, terwijl ook de importwaarde uit Rusland sterk is toegenomen. Importen uit Noorwegen betreffen vooral zalm en witvis (vooral kabeljauw), terwijl Rusland en de Verenigde Staten vooral witvissoorten als kabeljauw en koolvis naar Nederland exporteren. Vietnam is de belangrijkste leverancier van pangasius, maar exporteert ook tonijn en garnalen naar Nederland. Naast de landen die in tabel 3 zijn opgenomen importeerde Nederland in 2011 ook belangrijke hoeveelheden vis uit Thailand (47 miljoen euro), Indonesië (44 miljoen euro) en India (38 miljoen euro). Veel van de geïmporteerde producten worden verder verhandeld en niet in Nederland geconsumeerd.

Belangrijke producten voor import

Ook wat betreft de importwaarde van Nederlandse visproducten zijn garnalen het meest belangrijke product. Door de toegenomen vraag en beschikbaarheid van tropische garnalen steeg de import van garnalen met bijna 75%. Ook de toegenomen import van kabeljauw, met bijna 65%, is opvallend. Deze groei is veroorzaakt door fors ruimere quota van vooral Atlantische kabeljauw in de Barentszee. Een deel van deze importen wordt weer doorgevoerd en niet in Nederland geconsumeerd. De import van pelagische vis is vooral afkomstig van omgevlagde schepen uit andere EU-lidstaten die gelieerd zijn aan de Nederlandse rederijen. In 2007-2011 steeg de import van pelagische producten met 69%. Andere belangrijke producten zijn zalm, pangasius, Alaska pollock, schol en tong. Ook hier is er een grote restcategorie van geïmporteerde producten.

Tabel 4 Importwaarde belangrijke visproducten in 2007-2011 (miljoen euro). Bron: CBS.

	2007	2008	2009	2010	2011*
Garnalen	225	292	346	367	388
Kabeljauw	145	161	154	188	238
Pelagisch (haring, makreel, horsmakreel)	119	105	126	161	201
Zalm	106	105	115	125	124
Pangasius	66	62	48	56	56
Alaska pollock	20	29	48	36	49
Schol	42	39	27	32	33
Tong	45	33	27	31	28
Overige soorten	818	891	898	980	1.086
Totaal	1.586	1.717	1.789	1.976	2.203

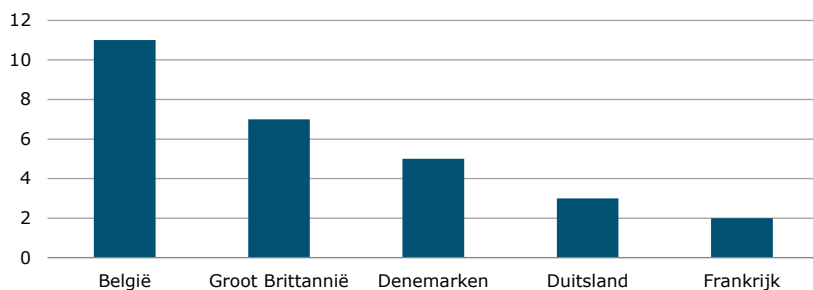
* Voorlopig cijfer.

Export en importwaarde belangrijke producten per bestemming

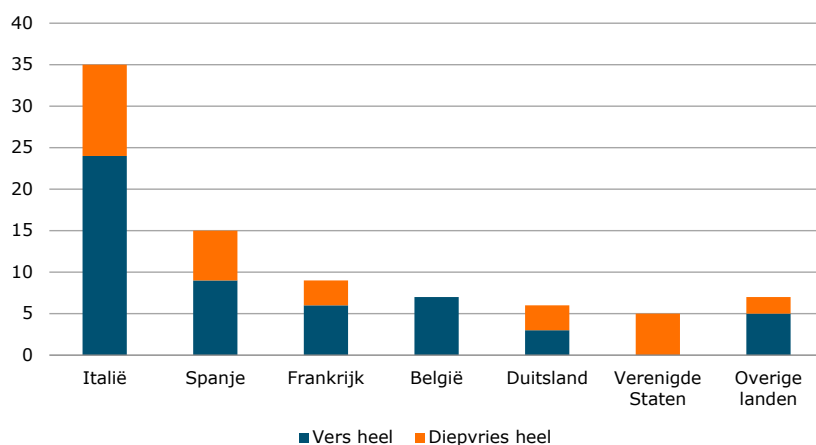
Op verzoek van het Productschap Vis wordt voor een aantal producten de import en export in 2011 verder uitgesplitst per productvorm (vers, diepvries en verwerkt). Dit is gedaan voor schol, tong, Alaska pollock, pangasius en garnalen.

Tong en schol

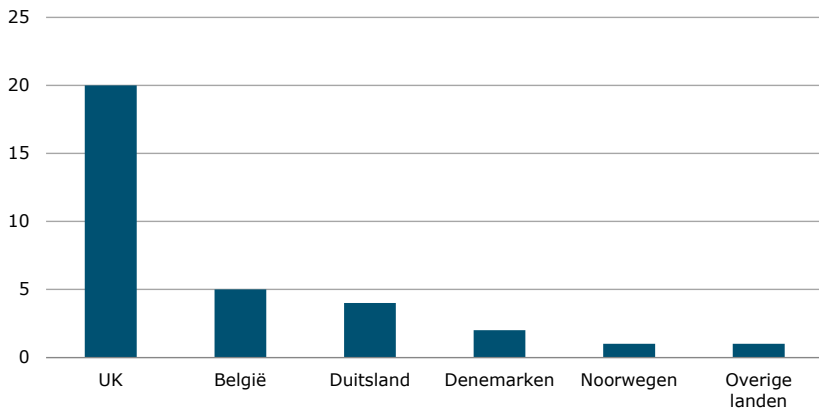
Naast de aanvoer van Nederlandse schepen wordt er ook tong en schol vanuit andere landen ingevoerd. Deze invoer betreft vaak schepen die in Nederlands bezit zijn maar onder een buitenlandse vlag aanvoeren. Van echte import is dan geen sprake. Tong wordt voornamelijk als heel vers product geëxporteerd. Schol wordt hoofdzakelijk als diepvriesfilet geëxporteerd. Zowel voor tong als schol was Italië in 2011 nog steeds de belangrijkste afzetmarkt.

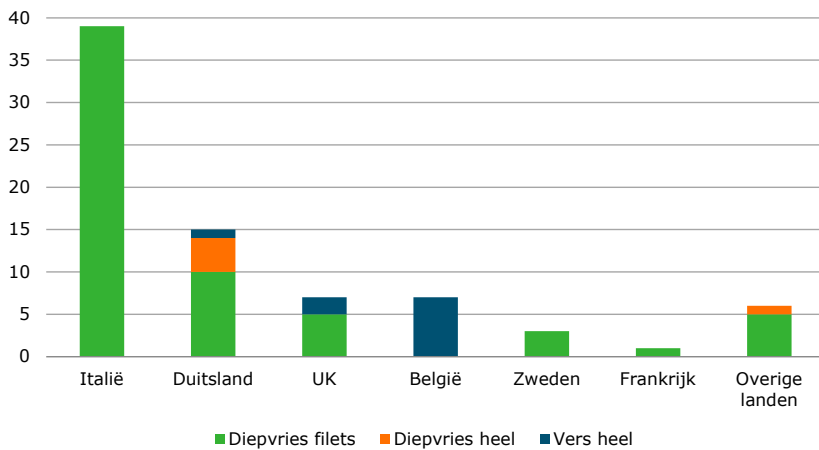
Figuur 3 Tong-import (miljoen euro, alleen heel vers product). Bron: CBS.

Figuur 4 Tong-export (miljoen euro, vers en diepvries heel product). Bron: CBS.

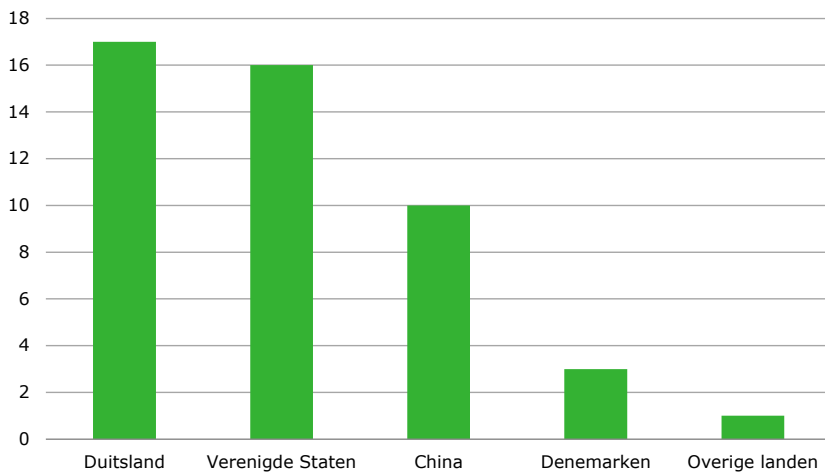
Figuur 5 Schol-import (miljoen euro, alleen heel vers product). Bron: CBS.

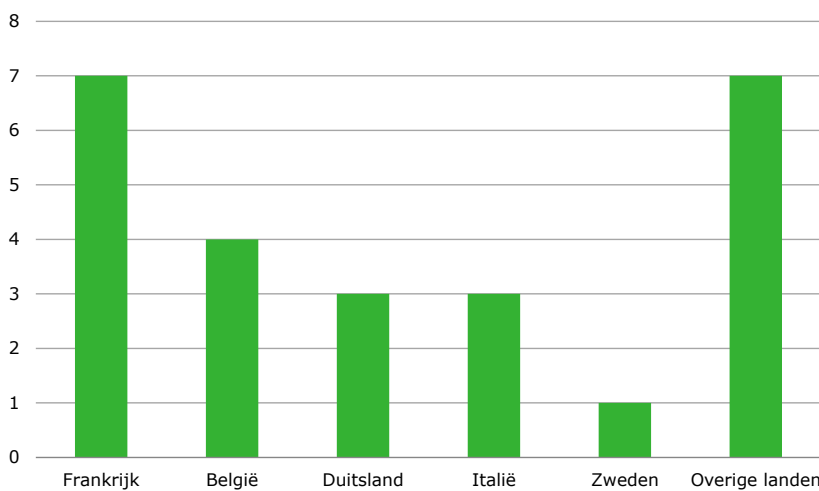
Figuur 6 Schol-export (miljoen euro, vers en diepvries heel product en diepvriesfilets). Bron: CBS.

Alaska pollock en pangasius

Alaska pollock en pangasius zijn op dit moment de twee goedkoopste witvisproducten. Alaska pollock wordt vooral geïmporteerd uit Duitsland, de Verenigde Staten en China. In 2011 werd er voor 48 miljoen euro aan Alaska pollock geïmporteerd. De export van Alaska pollock bedroeg twee miljoen in 2011 (en is daarom niet opgenomen in een aparte figuur). Verder werd er naar schatting nog voor 5 à 10 miljoen euro aan Alaska pollock doorgevoerd via de Rotterdamse haven. Nederland is een van de belangrijkste importeurs van pangasius binnen Europa. In 2011 werd er voor 56 miljoen euro aan pangasius geïmporteerd. De geïmporteerde pangasius is vrijwel uitsluitend afkomstig uit Vietnam als diepvriesfilet (en daarom ook niet opgenomen in een aparte figuur). Via Nederland wordt ook pangasius naar andere Europese landen, zoals Frankrijk, België, Duitsland en Italië verhandeld.

Figuur 7 Alaska pollock-import (miljoen euro, alleen diepvriesfilets). Bron: CBS.

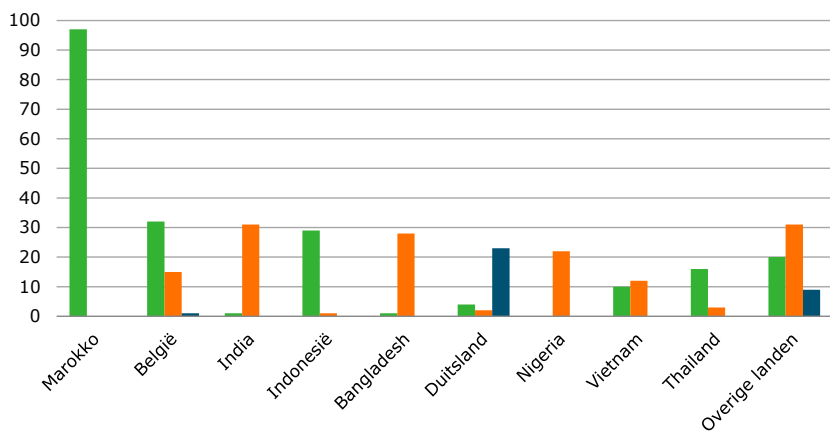

Figuur 8 Pangasius-export (miljoen euro, alleen diepvriesfilets). Bron: CBS.

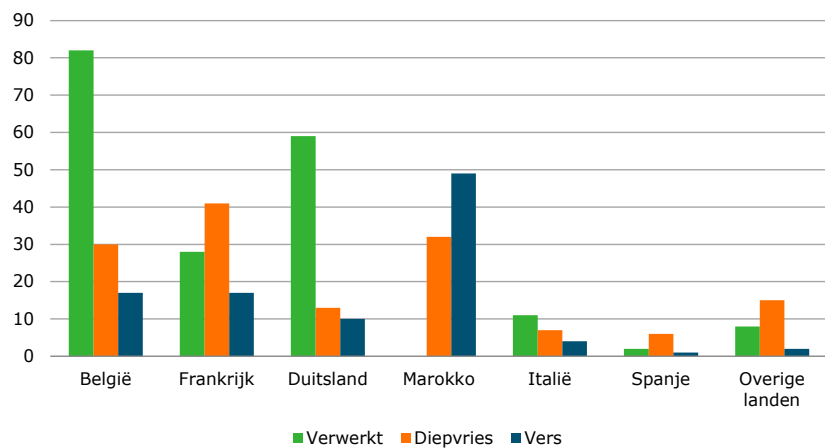
Garnalen

De handel in garnalen kent verschillende soorten en bewerkingsvormen. In onderstaande tabellen is onderscheid gemaakt tussen verse, diepvries- en verwerkte garnalen. Verse garnalen (33 miljoen euro in 2011) zijn hoofdzakelijk Noordzeegarnalen die door Duitsland, Denemarken en België worden aangeleverd. Van de 145 miljoen euro aan diepvriesgarnalen die in 2011 werden geïmporteerd bestaat circa 100 miljoen euro uit tropische *Penaeus*garnalen. De meeste tropische *Penaeus*garnalen zijn afkomstig uit Bangladesh (26 miljoen euro), Nigeria (19 miljoen euro) en India (6 miljoen euro). Voor verwerkte garnalen (210 miljoen euro) is het niet direct te bepalen om wat voor soort garnalen het gaat. De garnalen die afkomstig zijn uit Marokko zijn Noordzeegarnalen, terwijl garnalen uit Zuidoost-Aziatische landen tropische garnalen zullen zijn.

De exportwaarde van verse garnalen (100 miljoen euro in 2011) betreft hoofdzakelijk de export van Noordzeegarnalen, waarvan circa de helft naar Marokko wordt geëxporteerd voor verwerking. Diepvries en verwerkte garnalen worden voornamelijk in andere EU-lidstaten afgezet. De export van diepvries garnalen in 2011 (144 miljoen euro) betreft vooral tropische *Penaeus*garnalen (59 miljoen euro) en Noordzeegarnalen (64 miljoen euro), waarvan ook hier een groot deel (31 miljoen euro) naar Marokko werd geëxporteerd voor verdere verwerking. Voor verwerkte garnalen (190 miljoen euro) kan geen onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende soorten. België, Duitsland en Frankrijk zijn de belangrijkste afzetmarkten voor verwerkte garnalen.

Figuur 9 Garnalen-import (verse, diepvries- en verwerkte garnalen). Bron: CBS.

Figuur 10 Garnalen-export (verse, diepvries- en verwerkte garnalen). Bron: CBS.

Contact

LEI Wageningen UR
 Postbus 29703
 2502 LS Den Haag
www.wageningenUR.nl/lei

R. Beukers
 T (070) 335 83 27
 E rik.beukers@wur.nl

